

Krvavo dejanje pred sodiščem. Lani dne 22. decembra so našli ubitega v svoji koči ob poti iz Svetinj proti Jeruzalemu 65letnega Antona Balažiča. Radi krvavega dejanja, katerega sta tudi priznala, sta se zagovarjala dne 6. t. m. pred mariborskim sodiščem brata Janez in Anton Bohinc, oba viničarja in sicer prvi iz Cvena, drugi od Male Nedelje. Janez Bohinc je bil obsojen na 20 let, Anton na 15 let ječe.

Vlom v občinsko pisarno. V noči na 4. aprila je bilo vlomljeno na Senovem pri Rajhenburgu v občinsko pisarno. Vlomilci so odnesli 120 Din kovanega drobiža, kolekov za 130 Din in občinsko štampiljko.

Prostovoljno v smrti. V hlevu so našli obešenega v Šmartnem pod Šmarno goro na Kranjskem 59letnega Govekarja. Niti na kmetih ni dobil dela, živel je sam v bajti v pomanjkanju in si je iz obupa nad bedo končal sam svoje življenje.

Cerkveni vlom. Na Viču pri Ljubljani je bilo za velikonočne praznike vlomljeno v pokopališko cerkev. Lopov je odnesel monštranco, kelih, črno pregrinjalo, en mašni plašč, mašno srajco, 12 sveč in nabiralnik, katerega je razbil zunaj na pokopališču. Vlomilec je prišel v cerkev s pokopališča. Ker so bili deli svetih posod brez posebne vrednosti, jih je razmetal po grobeh in jih skrtil med ciprese. Policija je posnela prstne odtise in upa na izsleditev cerkvenega roparja.

Vlom v trgovino. V noči od 4. na 5. aprila je bilo v Ljubljani vlomljeno na Dunajski cesti v trgovino Vrtačnik in je vlomilec odnesel 6000 Din.

*

Razno iz Prekmurja.

Dolnja Lendava. Na veliki petek nas je iznenadila novica, da je zapustil Doljno Lendavo g. France Satter, odvetniški koncipijent pri g. dr. Strasserju. G. Satter je bil pri nas skoraj eno celo leto in je vsled svoje domačnosti postal priljubljen po vsej okolici. Rad

je drugemu pomagal, če mu je le bilo mogoče. Obenem je bil agil in mu je napredek Prekmurja, to je onega dela naše domovine, ki je dolga stoletja roboval tujcu in katerega po krivici nekateri gospodje, ki ga ne poznajo, imenujejo slovensko Sibirijo, zelo pri srcu. G. France je nerad zapustil Lendavo. Šel je začasno na svoj dom k Sv. Barbari v Slov. goricah, kjer čaka na novo službeno mesto. Želimo mu, da bi kmalu dobil zaposlitev in da bi še včasih prišel med nas, ki ga homo proglašali.

Dolnja Lendava. Pred dnevi je bil zaposlen, in sicer je dobil službeno mesto na tukajšnji davčni upravi g. Ludovik Rapoša, abiturient II. realne gimnazije v Ljubljani. G. Rapoša je prosil za sprejem v beograjsko saobračajno šolo, a njegova prošnja je bila neugodno rešena. Tako je bil brez službe. Ostalo mu je upanje na kako zaposlitev. In res, to je po

dolgih sedmih mesecih dočakal. V teh mesecih čakanja pa ni počival, temveč s poučevanjem drugih si je služil denar za skorjo grenkega kruha. Želimo mu, da se na tem mestu, v bližini rojstne hišice in dragih domačih dobro počuti!

Turnišče. Pri nas so lepi in topli pomladanski dnevi. To pričajo številne cvetke po travnikih, zlasti pa to, da so prišle z južnih krajev lastovke in dolgonoge štorke, ki s svojim petjem kle-kle-kle razveseljujejo vsi trg. Gotovo se jim pri nas dobro godi, kajti svoje domove imajo kar na štirih dimnikih, od katerih je najstarejši dom na Maršovem dimniku.

Dobrovnik. Dolgo se je vlekla borba za slovensko pridigo in končno smo le dosegli, da smo božjo besedo slišali tudi v slovenskem jeziku. Saj pravijo, da zmaga le oni, ki vztraja do konca.

Don Boskova mati kot vzgojiteljica.

Na velikonočno nedeljo je papež Pij XI. proglasil Don Boska, ustanovitelja salezijanskega reda, za svetnika. V teh dneh je bilo ime velikega mladinskega apostola in največjega vzgojitelja modernega časa v ustih katoličanov širom katoliškega sveta. Zanimanje pa je tudi vzbudila obitelj, ki je vzgojila tega vzornega mladinskega vzgojitelja. Je zgodovinsko dejstvo, da so veliki in sveti možje imeli velike in svete matere. Spomnim samo na sveto Moniko, mater največjega cerkvenega učenika, sv. Avguština. Ali je Boskova mati morala tako v solzah moliti za svojega sina, kakor mati sv. Avguština? To ni bilo potrebno, ker je Janez Bosko po potih žive vere hodil v kreposti od detinskih let. In vendar je Boskova mati globoko in odločilno vplivala na svojega sina, v čigar mlado

dušo je vcepila tiste plemenite lastnosti, ki so Boska storile svetnika. Ker je Boskov oče umrl, ko je bil Janez še mladoleten deček, je mati Marjeta morala prevzeti tudi očetovo ulogo pri gmotni skrbi za otroke in njih vzgoji. Bila je preprosta kmetica, pa do zadnjega vlakenca svojega srca vdana Bogu, čigar milosti je široko odpirala svojo dušo. Na njej in v njej se je udeležila stara, preizkušena resnica: Čim bolj kdo druge poučuje v pravem krščanstvu, tem bolj sam raste v krščanstvu. Boskova mati je pri svojem sinu gledala predvsem na to, kar je dika mladine: na krepost. S porastjo sinove krepostnosti je vzporedno rastla tudi krepost matere. Njeno ljubeznivo ravnanje z otroki je položilo podlago oni čudoviti ljubeznivosti, s katero je pozneje nastopal don Bosko napram vsem, tudi najbolj zapuščenim in pokvarjenim mladincem. Kot pametna mati je dobro vedela, da potrebuje mladi duh razvedrila, in zato je svojim otrokom omogočevala vesele in poštene igre. Veliko je k Bogu molila v zadevi poklica svojih otrok, zlasti sina Janeza. Preden se je odločil za stan in poklic, mu je rekla: »Ako bi tvoje

Ločitev zakona v izredni starosti.

V Detroitu v Združenih državah Severne Amerike se je pustil ločiti 83letni John Morrow od svoje 75letne žene. Do ločitve je prišlo radi tega, ker se ni vrnila žena eno celo noč domov in tudi ni hotela povedati, kje je bila.

Čudno dovoljenje.

Od pamtiveka je bilo te dni prvič dovoljeno zasebniku, da bo izvršil smrtno kazen sam na treh zločincih. Parlament severoameriške države Mississippi je sklenil, da se postavi Clyde Collins za rablja, ki lahko lažnooročno obesí tri na

Januš Golec:

14. nadaljevanje.

KRUCI

Ljudska poveč po zgodovinskih virih.

Pri pogledu na pesjanski obisk so sicer prilezli tržani na odpor, a videč, da so sami mnogo preslabi, so zbežali na Kamenščak in na druge bližnje hribe ter se tamkaj poskrili.

Kruci so se najbrž sami čudili, kako da jim je padel Ljutomer brez boja kot zrelo jabolko v tolvajske roke. Koj po pobežu tržanov so se uživali v položaj ter se lotili vajenega dela.

Če kedaj, je občutil Ljutomer ob priliki tega obiska, kaj je madžarsko gorjel Tolpa divjakov je uganjala po trgu nezaslišane zločine. Predvsem so udrli v vsako hišo. Ni jim zadostovalo, da so jo izropali, kar se je sploh dalo odnesti, ne, posadili so vsaki še rdečega petelina na streho. Pohlepa po opustošenju jim ni utešilo uničenje imetja zasebnikov, spravili so se tudi nad cerkev sv. Janeza Krstnika. Po vlamu v hram božji so pobrali predvsem vse, kar je posedalo količkaj premično vrednost. Po oropanih

dragocenostih so planili kakor obsedenci nad oltarje in svete podobe. Eden se je izpozabil v neugnaní posurovelosti tako daleč, da je odsekal Marijinemu kipu na stranskem oltarju glavo. Vdrli so tudi v tabernakelj, kjer jih je mikal svetli ciborij, iz katerega so izsuli posvečene hostije na oltar. Najsvetejšega se niso lotili s še večjo oskrumbo. Kar je bilo v svetišču za roparje brez vrednosti, so zdrobili na drobne kose, znosili na kupe in sežgali. V popolnoma izpraznjeno in onečaščeno cerkev so postavili svoja kljuseta.

Videč po glavnem oltarju raztresene sv. hostije, so začeli stikati za duhovniki. Našli so skritega kaplana Mateja Kosa in nekega ormoškega frančiškana, ki se je mudil slučajno v Ljutomeru na pomoči. Oba svečenika so prignali v Janezovo cerkev in jima zapovedali, da sta morala povžiti vse hostije, kar sta storila radevolje, da ni trpelo Rešnje Telo še gršega onečaščenja.

Da niso prizanesli Kruci v Ljutomeru župnišču in imetju tamošnje duhovščine, je pač umevno samo po sebi. Takratni g. župnik Matija Wiser se je skrtil ob napadu v pivnico ali klet, kjer ga niso našli, da si so pretaknili za njim vse kote. Ker si niso mogli

stremljenje šlo za premoženjem, vedi, da moja noga ne bo nikdar prestopila praga tvoje hiše.« Ko se je njen sin odločil za duhovniški stan, mu je razkrila to-le: »Ko sem te rodila, sem te Materi božji izročila. Od tega dne sem storila vse, kar sem mogla, da sem napolnila tvoje srce z iskrenim češčenjem Marije. Od zdaj bodi ves Marijin, in če ti Bog da čast, da postaneš duhovnik, bodi apostol Marijin.« In don Bosko je bil v resnici goreč častilec Matere božje in vnet njen apostol. Ko je sin-duhovnik se moral izpočetka svojega dela na področju mladinske vzgoje boriti z ogromnimi gmotnimi težavami, ga je mati pri tem z junaško požrtvovalnostjo podpirala. Nekoč se je skoro zrušila pod težavami, ki so se gromadile okoli sina. Don Bosko pa popelje svojo mater pred razpelo, ki je viselo na steni. »Res«, tako je vzkliknila ta plemenita žena s solzami v očeh, »to sem bila pozabila.« Bodi don Boskova mati slovenskim materam zgled in pomoč pri velevažnem delu vzgoje otrok. Blagor slovenskemu narodu, ako bi imel mnogo takih mater!

*

Sentlenarčani pridejo v Maribor in bodo ponovili igro »Črni križ pri Hrastovcu«. Pridejo v nedeljo dne 15. aprila in bodo igrali to pristno domačo dramo v dvorani Zadruga gospodarske banke na Aleksandrovi cesti 6, ob 8. uri zvečer. — Ker je drama resnično ogledalo pristno naše zgodovine in ker je moralo pri zadnji predstavi oditi mnogo občinstva radi prevetlega navala, prosvetno društvo Zanja iz Št. Lenarta v Slov. goricah uljudno vabi vse prijatelje in znance, naj ne zamudijo zadnje ugodne prilike. Igrali bodo isti igralci, tako da homo občinstvu nudili mnogo zgodovinskega, dramatičnega in še celo humorističnega užitka.

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Na velikonočni pondeljek so naši igralci vprizorili dramo »Slehernik«. Dvorana je bila nabito polna domačinov in sosedov, ki so ginjeni sledili poteku duhovne igre. Vsi igralci so svoje vloge dobro rešili, najbolj pa se je vživel v svojo vlogo igralec »Slehernika« Miha Žižek. Dru-

štvo bojevnikov je s to igro ponovno pokazalo, kako globoko pojmuje svoje prosvetno in vzgojno poslanstvo za duhovni prerod Slovenskih goric.

Sv. Ana v Slov. goricah. V nedeljo dne 15. aprila pride k nam na izlet Društvo bojevnikov od Sv. Benedikta v Slov. goricah. Ob tej priliki bodo vprizorili globoko duhovno igro »Slehernik«, ki je doslej že povsod dosegla najlepše uspehe. Prijatelji resnega prosvetnega dela, pridite pogledati!

Ljutomer. Naše prosvetno društvo Ljudska čitalnica ima v nedeljo dne 15. t. m. po 8. sv. maši v dvorani Kat. doma svoj redni mesečni sestanek. Posvetili bomo ta sestanek večnemu mestu Rimu in najvažnejši ustanovi katoliške Cerkve, to je papeštvu, v proslavo 12letnice vladanja papeža Pija XI. Govoril bo eden od rimskih romarjev, ki je v svetem letu sam ob-

iskal Rim. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. Vsi člani se tega sestanka prav gotovo udeležite, pa tudi nečlani so prijazno vabljani!

Ljutomer. Materinsko proslavo bomo imeli v nedeljo dne 22. aprila v dvorani Kat. doma. Spored bo lep. Za predavanje je naprošen nek profesor. Opozarjamo že danes na to važno prireditve.

Št. Andraž pri Velenju. Tukajšnje Katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 22. aprila v Društvenem domu pretresljivo žalogrigo v osmih slikah »Prokleta«. Začetek točno ob treh popoldne. Vijudno vabljene vsi od daleč in blizu!

Smarje pri Jelšah. Cerkevni pevski zbor v Smarju pri Jelšah priredi v nedeljo dne 15. aprila, ob treh popoldne, v Katoliškem domu koncert narodnih in umetnih pesmi. Pridite!

Javorje pri Črni. Kar smo že dolgo želeli, se je nam letos za veliko noč izpolnilo. Dobili smo za našo župno cerkev orgle, ki jih je izdelal Helmut Janeck, orglarski mojster v Mežici, v splošno zadovoljnost in po nizkiceni. Pred slovesno božjo službo so se blagoslovile in nato zadonele prvič v božjo čast in v veselje vseh faranov. Orgle imajo 7 registrov. Vsa čast in priznanje izdelovatelju, ki ga lahko vsestransko priporočamo.

Sv. Peter niže Maribora. Na srebrni gostiji pri Ornikovih v Nehovi so nabrali gosti 120 Din za novo bogoslovnico. Na drugi dvojni srebrni gostiji, ki sta jo obhajala Duž Franc in Knaplež Jože v svojih družinah, pa se je nabralo za misijone 110 Din. Naj živijo vsi vrli jubilarji Šentpeterski, da bodo čili in krepi obhajali še zlate jubileje!

Fram. V tednu pred veliko nočjo sta umrli vdova Marija Jekič na Ješencah in Lucija Vihar v Framu. Obe nekaj nad 30 let stari sta dolgo boleli na jetiki. Naglo pa je preminul v 84. letu Franc Kodrič, bivši posestnik in dolgoletni cerkveni ključar v Framu. Naj počivajo v miru! — Pohorcem je bila v jeseni ponovno obljubljena nova cesta, ki je zelo po-

trebna, saj občutno trpijo ljudje in živina po sedanjih globokih klancih ter so v nevarnosti, da se na nje udre plaz ali pečina. Toda bojimo se, da bo zopet ostalo vse samo pri obljubi. — Dne 9. aprila sta se poročila Ivan Greif iz Rač in Terezija Šmirmaul iz Frama. Poročil ju je ženinov stric g. Ivan Greif, župnik v Turnišču. Vrlemu paru čestitamo in želimo veliko sreče!

Središče ob Dravi. Pri nas se razmere zelo naglo spreminjajo. Dosedaj smo imeli g. župnika in g. kaplana A. Stakneta, zdaj pa je zadnji vzel slovo in odšel v Ljubno. Kaj smo izgubili z njim, vemo samo mi; kaj nam je bil, bodo vedeli tisti, kamor pride. Naj Bog poplača vsa dobra dela, ki jih je nam storil. Naj božji blagoslov spremlja njegovo nadaljnje delovanje!

Polenšak pri Ptuj. Veseli velikonočni prazniki so šli mimo. Lepi so bili in njih slovesnost je še povečala krasno spomladansko vreme. Pač pa se je poznalo, da je tam lj. Bog obesil ročko na visoki klin. Tečna velikonočna jedila smo pridno zativali s »starinno«, ob kateri ostanejo ljudje pametni. Denarna kriza, ki nas vse hudo šiba, tudi dopisniku »Slov. gospodarja« hudo nagaja. Skoro ne bo imel več za papir in znamke. Zato se letos le poredkoma oglašja. Danes hočem poročati ime na tistih, ki so nas že zapustili v tem letu in mirno snivajo tam na njivi božji. — Prvi je

ohladi jeze nad fajmoštom, so si jo nad njegovim imetjem. Uničili ter ugrabili so mu vse, kar se je dalo odnesti in mu napravili z ropom in z opustošenjem škode za 4351 goldinarjev. Zadeli so pri brskanju na župnikove denarne prihranke in ukradli 300 gld. G. župnik je zvedel v pivnico, kako je ob vse. Iz te ječe je tudi pisal g. dekanu v Radgono, kako gospodarijo Kruci po njegovem stanu.

Ko je bila usiljena župniku v roke beraška palica, je prišel na vrsto kaplan. Matej Kos ni odbežal po končanem zavživanju sv. hostij ali se kam potuhnil. Postavil se je roparjem po robu, ko so stegnili prste po njegovem imetju. Ves njegov odpor je bil zaman. Podlegel je premoči. Še zvezali so ga in odtirali seboj. Pri Razkrižju so ga po prebatinanju napodili nazaj proti Ljutomeru. Ubogi Kos je bil ob vse na prihrankih ter opremi. Njemu povzročena škoda je bila precenjena na 455 gld.

Škoda, katero je trpel Ljutomer pri tem vpadu, je bila za tedanje čase ogromna. Pozneje so jo cenili na 40.234 gld.

Ko so slekli Kruci tržane do nagega, so zdvijali nad kmete. Vasem izven trga se ni godilo nič boljše

nego samemu Ljutomeru. Madžarski plenilci so ugnjali na kmetih, ki niti uteči niso utegnili, grozovitosti ter nasilja, ki se ne dajo niti popisati.

Da ni bil vpad Krucev na Mursko polje za smeh in kratek čas, nam potrjujejo razni zapisniki iz onih groznih dni. Iz teh od rajnega zgodovinarja ter župnika pri Sv. Marku niže Ptujja, g. Slekovca, zbranih seznamov navajamo tukaj le nekaj primerov:

Na Moti so vzeli Kruci 24 konj, več nego 130 goved in 60 svinj. Razen tega še 108 panjev, slanine ter svinjskega mesa za 140 gld., 72 korcev (mernikov ali vaganov) pšenice, moke ter sočivja, 18 štrtinjakov vina, platna, obleke, blazin in razne druge robe za 630 gld., pohištva in vozne opreme za 300 gld. in 141 vozov sena.

Iz Stročje vasi so odgnali 39 konj, 94 goved ter 154 svinj. Odnegli so 41 panjev, slanine, svinjskega mesa in začimbe za 360 gld., moke, sočivja in zrnja 914 korcev, 13 štrtinjakov vina ter jesiha, obleke, platna, vdelenih kož, preje in prediva za 580 gld., vozne sprave, plugov, bran, orodja in pohištva za 630 gld., sena in otave 128 vozov in eno kop škopa.

smrt obsojene zamorce, ki so njegovo hčerko napadli ter posilili. Ko bo Collins izvršil rabeljski posel, mu bo parlament zopet odzvel to izredno pravo. Po mnenju parlamenta je Amerikanec zaslužil omenjeno prednost radi tega, ker je preprečil, da razbesnela množica ni po ameriškem načinu lipčala treh črncev.

800 Din za eno besedo.

Eden najboljših ter najbolj znamenitih angleških romanopiscev je Charles Dickens. Od kraja je bil navaden pisar pri advokatu, pozneje je poročal za časopise iz sodnih obravnav in tudi razne krajevne novice. Mnogo